

ЯРЕМА Владислав Валерійович
*викладач кафедри соціально-гуманітарних
та правових дисциплін,
Київського інституту Національної
гвардії України*

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ НА ВЛАСНИЙ РОЗСУД ПРАЦІВНИКАМИ ПРАВООХОРОНИХ ОРГАНІВ

Прийняття рішення працівниками правоохоронних органів є складним психологічним процесом, що включає кілька етапів: усвідомлення проблеми, збір інформації, аналіз альтернатив, вибір оптимального варіанту та оцінка результатів. Психологічні аспекти цього процесу можна розділити на кілька ключових компонентів:

Когнітивні процеси: Включають сприйняття, пам'ять, мислення та уяву. Ці процеси допомагають працівникам правоохоронних органів аналізувати інформацію та формувати можливі варіанти рішень. Наприклад, сприйняття дозволяє отримувати інформацію з місця події, пам'ять зберігає цю інформацію для подальшого використання, а мислення та уява допомагають створювати нові ідеї та рішення на основі наявних знань [4, С. 45-47].

Емоційні фактори: Емоції можуть значно впливати на прийняття рішень, як позитивно, так і негативно. Наприклад, страх може призвести до уникнення ризиків, тоді як ентузіазм може стимулювати до прийняття більш сміливих рішень. Емоції також можуть впливати на те, як працівник оцінює альтернативи та результати своїх рішень. Наприклад, позитивні емоції можуть підвищити впевненість у правильності вибору, тоді як негативні емоції можуть викликати сумніви та невпевненість [2, С. 123-125].

Мотиваційні аспекти: Мотивація визначає, наскільки важливим є для працівника досягнення певної мети. Висока мотивація може підвищити зосередженість та рішучість у прийнятті рішень. Наприклад, якщо працівник сильно мотивований досягти успіху в розслідуванні, він може бути готовий приймати більш ризиковані рішення, щоб досягти своїх цілей. Мотивація також може впливати на те, як працівник сприймає ризики та вигоди різних альтернатив [3, С. 89-91].

Інтуїція: Інтуїтивні рішення часто базуються на підсвідомому аналізі попереднього досвіду та знань. Інтуїція може бути корисною в умовах обмеженого часу або недостатньої інформації. Наприклад, досвідчений слідчий може швидко прийняти правильне рішення на основі інтуїції, спираючись на свій багаторічний досвід та знання. Інтуїція також може допомогти уникнути аналізу паралічу, коли надмірна кількість інформації ускладнює прийняття рішення [5, С. 67-69].

Соціальні впливи: Думки та поради інших людей, соціальні норми та очікування можуть впливати на процес прийняття рішень. Наприклад, працівник може

приймати рішення, орієнтуючись на думку своїх колег або керівництва. Соціальні впливи також можуть включати культурні та суспільні норми, які визначають, які рішення є прийнятними або неприйнятними в певному контексті. Наприклад, у деяких культурах прийняття ризикованих рішень може вважатися героїчним, тоді як в інших - нерозсудливим [1, С. 101-103].

Таким чином, прийняття рішення на власний розсуд працівниками правоохоронних органів є багатогранним процесом, що залежить від взаємодії когнітивних, емоційних, мотиваційних та соціальних факторів. Розуміння цих аспектів може допомогти покращити процес прийняття рішень та зробити його більш ефективним.

Список використаних джерел:

1. Прийняття управлінських рішень: підручник / за ред. І. В. Сидоренко. – Київ: Видавництво “Освіта”, 2020. – 150 с.
2. Прийняття рішення особистістю: монографія / О. П. Іваненко. – Харків: Видавництво “Психологія”, 2018. – 200 с.
3. Психологія вибору: як ми приймаємо рішення та чому це важливо / М. В. Самет. – Львів: Видавництво “Наука”, 2023. – 180 с.
4. Рубахін, Б. Ф. Психологічні аспекти прийняття рішень / Б. Ф. Рубахін // Журнал психології. – 2018. – № 3. – С. 45-47.
5. Соціальні впливи на прийняття рішень / за ред. Н. В. Коваленко // Журнал соціальної психології. – 2019. – № 2. – С. 67-69.